

Ekspeditionschef Alf Collett.

† 12/6 1919.

Da Samfundet for »Dansk-norsk Genealogi og Personalhistorie« blev stiftet i 1879 havde Alf. Collett allerede vundet et saadant Navn som Personalhistoriker og kyndig Kender af norsk Historie og Topografi, at han straks blev indvalgt som Medlem af Samfundets norske Bestyrelse, hvis Formand han har været siden 1905. Han har vistnok i Aarenes Løb ikke leveret mange Bidrag til Personalhistorisk Tidsskrift, men han har om sin Slægt, som i Aarhundreder har indtaget en fremskudt Stilling inden Kristiania Forretningsliv og blandt Norges Embedsstand, og om Livet og kulturelle Forhold i Kristiania i ældre Dage skrevet Værker, som til alle Tider vil bevare hans Navn for Efterverdenen.

Ekspeditionschef Alf. Collett var Søn af Professor Jonas Collett og Digteren Henrik Wergelands Søster Camilla og født 8. August 1844 paa Eidsvolds Præstegaard, hvor Morfaderen den bekendte Politiker Nicolai Wergeland var Sognepræst. Efterat Faderen i 1851 var afgaaet ved Døden boede Moderen en Tid i København, hvorved Sønnen kom til et Par Aar at frekventere danske Skoler og bevarede Indtryk derfra Resten af Livet. Han blev Student 1861 og juridisk Kandidat 1867, hvorefter han blev ansat i Marinedepartementet, hvor han i 1895 blev Ekspeditionschef.

Han var en dygtig og for sin Gerning varmt interesseret Embedsmand, som af Departementet oftere blev benyttet til andre offentlige Hverv, der adskillig optog hans Tid. Hans store Arbejdskraft tillod ham imidlertid ved Siden heraf at dyrke de literære Interesser, som han havde arvet efter sine Forældre. Han sad derfor inde med en betydelig og vidtomspændende Læsning og havde en fængslende og letflydende Stil. Hans skriftlige Arbejder bevægede sig ogsaa udenfor personalhistoriske eller kulturelle Omraader, idet han i ikke liden Udstrækning har skrevet Literaturanmeldelser, Kunstkritiker, Rejseskildringer m. v.

Colletts første Bog udkom i 1872 og omfattede genealogiske og biografiske Efterretninger om Familien Collett. Den udkom i betydelig forøgede Udgaver i 1883 og 1915, senest under Titelen »Familien Collett og Christianialiv i gamle Dage«. Bogen hviler paa et aarelangt grundigt Studium af tildels utrykte Kilder og er af betydelig personalhistorisk Værdi. Foruden et rigt Portræt-

galleri samt Afbildninger af Slægtsejendomme leverer den livlige Skildringer af Handels- og Selskabslivet i Kristiania i den Periode, da hans Forfædre hørte til Byens første Patricierslægter.

Efter at have udgivet Slægtshistorier om Familien Elieson og Raadmand Peder Pedersen Müllers Efterkommere var hans næste større Arbejde »gamle Christianiabilleder«, som udkom i 1893, med et Tillæg i 1902, hvorefter Bogen i 1909 udkom i en helt omarbejdet og betydelig forøget Udgave. Dette Værk indeholder en paa indgaaende Arkivstudium bygget Skildring af Borgernes Liv gennem de vekslende Tider, til Hverdags som til Fest, i Hjemmet og paa Gaden, af deres Klædedragt og Skikke m. v., ligesom der leveres en Fremstilling med Billeder af de mere kendte Gaardes skiftende Skæbne. Collett viser sig her som den bedste og for Tiden uerstattelige Kender af Byens Historie og Topografi. Det er derfor ogsaa ofte blevet lagt Beslag paa hans Kundskaber paa dette Omraade og altid er alle Forespørgsler og Henvendelser blevet besvaret med den elskværdige Imødekommenhed, som udmærkede Collett. Han havde ved sit maalbevidste Arbejde erhvervet sig en Samling af over 1200 Billeder fra det gamle Kristiania, bestaaende af Akvareller, Kobberstik, Tegninger, Lithografier, Karter, Fotografier m. v. af Lokalteter, Gadepartier, Bygninger etc. af Hovedstaden, hvoraf en stor Mængde er unica, hvilken Samling han har testamenteret »Christiania Bymuseum«. Det var hans Agt, hvis han havde levet, i den nærmeste Fremtid at søge Afsked fra sin Embedsstilling, og han vilde visselig da have benyttet sit otium til at berige vor Literatur med nye Skildringer af Kristiania.

Hans sidste større Arbejde »Camilla Colletts Livshistorie, belyst ved hendes Breve og Dagbøger«, udgivet i 1911, er vistnok ikke af personalhistorisk Art, men derimod af den største Værdi for Literaturhistorien, fordi den belyser hans berømte Mors Livsudvikling og hendes Forhold til samtidige Personligheder.

Collett havde arvet den Wergelandske Slægts Kærlighed til Naturen. Paa Rejser sammen med ham maatte man beundre det indgaaende Kendskab til Dyreverdenen, som han lagde for Dagen og den varme Interesse, hvormed han omfattede vakre Blomsteranlæg og Parker. Dette er ogsaa kommet til Udtryk i hans Testamente. Om det Legat paa 80,000 Kr. til Kristiania Bys Forskønnelse, som han oprettede, bestemte han saaledes, at Renterne fornemmelig skal bruges til Beplantning og Prydelse af Byens aabne Pladser og Gader samt til Anbringelse af Fontæner. Foruden dette Legat betænkte han i sit Testamente Kristiania Kunstindustrimuseum og Folkemuseet paa Bygdø med forskellige Genstande samt Universitetsbiblioteket og Riksarkivet med Brev-

samlinger og Manuskripter, ligesom han gav 1,000 Kr. til Samfundet »for Dansk-norsk Genealogi og Personalhistorie«.

Det er en Selvfølge, at en Mand med Colletts Kundskaber, Intelligens og Arbejdskraft var tildelt mange Udmærkelser og Hverv. Han var saaledes Medlem af Kristiania Videnskabselskab, hvor Mindetalen holdtes over ham 12. September. I denne fremhævedes bl. a., at »noget af det bedste, som er skrevet af Norges Kulturhistorie skyldtes ham. Han har i højere Grad end nogen anden hjulpet til at mure op fra Grunden vor Hovedstads Historie og i Fremtidens Kristiania kan hans Navn aldrig blive glemt«.

Han har derhos været Medlem af Styret i »Foreningen til norske Fortidsmindesmærkers Bevaring«, af Styret for »Norsk Folkemuseum«, af Komiteen for »Akershus Slots Genrejsning« og af Styret for »Eidsvoldsbygningens Udstyr« og af Raadet i »Christiania Bymuseum«.

Disse Bemærkninger om Alf Colletts Liv og Virke kan ikke afsluttes uden samtidig ogsaa at nævne, hvilken sjelden sympatisk Personlighed han var. Fintfølelse, reel og nobel i al sin Færd, trofast og vennesæl, med en stærk Slægts- og Pietetsfølelse, der reagerede mod alt parvenumæssigt. Collett, som i 1900 blev Ridder af St. Olavs Orden for »fortjenstfuld Embedsvirksomhed«, var derhos K,² D. O., Off. Fr. O. L. og R. S. N. O.

L. Esmarch.
